

формація, яка має відношення до конкретної визначеної особи або особи, яка може бути певно визначеною [5].

Підсумовуючи все вище зазначене, вважаємо за необхідне акцентувати увагу на тому, що коли фізичну особу не ідентифіковано (певно не визначено) і не може бути засвідчено (певно визначено), то відомості, які мають певне відношення до указаної фізичної особи, не можуть виступати в як персональні. В даному випадку необґрунтоване застосування Закону України «Про охорону персональної інформації» поняття «знеособлені персональні відомості» (ч. 2 ст. 5), оскільки знеособлення персональної інформації – це видалення даних, якими надається можливість здійснювати ідентифікацію особи (ст. 2), таким чином персональна інформація не може залишатися персональною в розумінні, яке наводиться ст. 2 Закону, в якості знеособленої.

Використані джерела:

1. Концевой Р. С. До питання визначення поняття «персональні дані» / Р. С. Концевой // Інформація і право. – 2012. – № 2(5). – С. 24–28.
2. Аномалії в цивільному праві України : навч.- практ. посіб. / відп. ред. Р. А. Майданік. – К. : Юстініан, 2007. – 912 с.
3. Про інформацію : Закон України від 2 жовтня 1992 р. № 2657-XII [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2657-12>.
4. Про захист персональних даних : Закон України від 1 черв. 2010 р. № 2297-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2297-17/stru>.
5. Про захист осіб у зв'язку з автоматизованою обробкою персональних даних : Конвенція Ради Європи від 28.01.81 р. № 108, Страсбург [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_326.

Никитенко Д.С.,

курсант факультету підготовки фахівців
для органів досудового розслідування
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:

Пісоцька К.О.,

викладач кафедри

*адміністративного права, процесу
та адміністративної діяльності
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ*

ДО ПИТАННЯ ПРО ПОНЯТТЯ БУЛІНГУ

Тема булінгу (цькування) є актуальною на сьогодні в нашій країні. Хоча термін «булінг» тісно пов'язаний з іншими суміжними поняттями, такими як насильство, агресія, тролінг, третування тощо, але існують і суттєві

відмінності, які необхідно виокремити, для того, щоб ми могли краще виявляти та боротися з цим негативним явищем .

Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо протидії булінгу» визначено, що *булінг* (цькування) – це діяння учасників освітнього процесу, які полягають у психологічному, фізичному, економічному, сексуальному насильстві, у тому числі із застосуванням засобів електронних комунікацій, що вчиняються стосовно малолітньої чи неповнолітньої особи або такою особою стосовно інших учасників освітнього процесу, внаслідок чого могла бути чи була заподіяна шкода психічному або фізичному здоров'ю потерпілого.

Проблему булінгу вивчають науковці всього світу. Так, Лейманн визначає булінг як соціальну взаємодію, через яку одна людина (іноді декілька) зазнають нападів іншої людини (іноді декількох, але, зазвичай, не більше чотирьох) майже щодня впродовж тривалого періоду (декількох місяців), що викликає у жертви стан безпомічності й виключення з групи [1, с. 168].

Характерними рисами булінгу є: 1) агресивна поведінка особи (осіб), яка охоплює небажані, негативні дії; 2) прийняті в певній культурі відповідні зразки та стереотипи поведінки, що постійно повторюються; 3) нерівність влади або сили (постійно існує слабка сторона потерпілий та сильна або авторитетна сторона – булер). Прикладом булінгу є відеозйомка бійки між учнями школи та поширенням цього відео або серед певного кола осіб чи взагалі в мережі Інтернет.

Одним із суміжних, але більш широких понять ніж булінг є поняття «насильство» – застосування силових методів або психологічного тиску за допомогою погроз, свідомо спрямованих на слабких або тих, хто не може чинити опір; панування, влада людини над людиною [2]. Із законодавчого визначення булінгу можна зробити висновок про те, що булінг є формою насильства.

Зауважимо, що синонімом до терміна «булінг» буде термін «цькування» – переслідувати кого-небудь різними нападками, наклепами і т.ін., знущатися з когось [5, с. 259]. Хоча це поняття і є самостійним, у порівнянні з булінгом наглядно спостерігається тотожність їх тлумачення.

Часто булінг ототожнюють із агресією. Слід зауважити, що поняття «агресія» – дії, спрямовані на порушення фізичної і психічної цілісності людини або групи людей [3], є ширшим та включає в себе поняття насильство. Агресією в тому числі можна вважати бажання і готовність заподіяти певної шкоди кому-небудь, вдарити або навіть знищити.

До поняття «агресія» включається маловідоме, вужче за значенням поняття «третирування» – виявляти зневагу до когось, поводитися безцеремонно, не вважати на чийсь думку [4, с. 248].

Також прояви агресії ми спостерігаємо не лише в реальному світі, а ще й в такому ресурсі як мережа інтернет. В цій мережі ми зустрічаємось з одним схожим з булінгом поняттям – тролінгом. Це вид взаємодії учасників у

віртуальних комунікативних відносинах, який як правило виникає під час дискусій чи обговорення спірних питань. Цілями тролінгу зазвичай є ображення його учасників, емоційна реакція, нагнітання конфліктних ситуацій, висміювання чого-небудь.

Досить поширеним в Україні є поняття «дідовщина», тобто певна ієрархічна система взаємовідносин між представниками нижчої ланки військовослужбовців, котра базується на принципі одержання користі з боку більш досвідчених солдатів від осіб-новобранців, які щойно прийшли до лав військовослужбовців та мають найнижче військове звання. Проте не слід плутати дідовщину з булінгом, оскільки явище булінгу зустрічається у школі серед дітей, а з дідовщиною зустрічаються військовослужбовці та інші особи, на яких поширюється дія дисциплінарних статутів.

Отже, явище булінгу виникає в організованих освітніх колективах, проте досить поширеним є серед школярів. При цьому булінг стосується всіх учасників будь-якого виду відносин, де він виникає, впливає на організацію освітнього процесу та клімат певного середовища.

Роботу із викоріненням булінгу необхідно проводити не лише серед булерів та їх жертв, а також серед усіх учасників освітнього процесу, оскільки кожен є потенційною жертвою, серед учителів, педагогів, вихователів треба проводити таку роботу з метою виявлення ними булінгу в колективі та його припинення, учинення дій, які націлені на запобігання ймовірного булінгу.

Отже, в сучасному світі дуже важливо знати та вміти відмежовувати явище булінгу від суміжних негативних явищ правової реальності. Булінг становить глобальну проблему сучасності, що зумовлює актуальність її дослідження на рівні національної правової доктрини.

Використані джерела:

1. Dancanson N. *Sexual Bullying: Gender Conflict and Pupil Culture in Secondary Schools* / Dancanson N.. // Routledge. – 1999. – С. 177
2. М.-Л. А. Чепи. Українська психологічна термінологія : словник-довідник / за ред. М.-Л. А. Чепи / М.-Л. А. Чепи. – Київ: ДП «Інформ.-аналіт. агентство», 2010. – 640 с.
3. Лушпай А. І. Шкільний булінг як різновид суспільної агресії / А. І. Лушпай. // *Наук. зап. [Нац. ун-ту «Острозька академія»]*. – 2013. – №33. – С. 85. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Nznuoaf_2013_33_28.pdf.
4. *Словник термінів*. // *Словник української мови* / – Київ: Наукова думка, 1970. – (т.10). – С. 248.
5. *Словник термінів*. // *Словник української мови* / – Київ: Наукова думка, 1980. – (т.11). – С. 259.